

Věčná

SRÁŽ

1474-1
Sazeček Václ.
Lukavec 40
p. Lovosice

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník VI. — Číslo 6

V Zateci dne 9. února 1951

Cena 3 Kčs

Výzva sekretariátu Světové rady míru k boji za všeobecné odzbrojení

Sekretariát Světové rady míru uveřejnil prohlášení, v němž poukazuje na to, že obrovský obnos, který je určen v rozpočtu Spojených států na rok 1951—1952 na vojenské účely, dvakrát převyšuje vojenské výdaje rozpočtu Spojených států na rok 1950—1951.

V této souvislosti poukazuje sekretariát Světové rady míru na mohutné lidové hnutí ve všech státech za osvobození od rostoucích válečných břemen a za provedení odzbrojení, které je podmínkou míru. Národy celého světa — praví se v prohlášení sekretariátu — nemohou souhlasit s horečným zbrojením, na které těžce doplácí. Horečné zbrojení znamená, že se nestavějí obytné domy, že místo chleba a oděvů, nutných pro rodiny pracujících, se vyrábějí bomby a tanky. Život dětí je ohrožen neustálým nebezpečím války. Horečné zbrojení znamená omezení práv, jichž si pracující vydobyli úporným bojem odborových a jiných organizací. Úspěch jejich boje za skutečnou svobodu a lidskou důstojnost je mařen nábořem do armády.

Národy celého světa vědí, že horečné zbrojení vždy vede k válce. Vědí, že pouze ta vláda odmítá jednat o všeobecném odzbrojení, která se připravuje k útoku. Vědí také, že všeobecné odzbrojení je technicky možné a že může být provedeno, jestliže s tím budou vlády souhlasit.

Se zřetelem k usnesení II. Světového kongresu obránců míru ve Varšavě, vyzývá sekretariát Světové rady míru k boji za:

1. naprostý zákaz všech druhů atomových bomb, bakteriologických, chemických a radioaktivních zbraní, jakož i všech prostředků hromadného ničení;
2. označení za válečného zločince té vlády, která by první použila těchto druhů zbraní;
3. omezení všech pozemních, leteckých a námořních sil během let 1951—1952 o třetinu až o polovinu;
4. zřízení kontrolního mezinárodního orgánu při Radě bezpečnosti, který by disponoval kvalifikovanými inspektory. Tento orgán bude zmocněn kontrolovat jak omezení obvyklých zbraní, tak i dodržování zákazu atomových, bakteriologických a ostatních druhů zbraní. Aby byla kontrola účinná, musí se vztahovat nejen na ozbrojené síly, na existující výzbroj, stanovené pro jednotlivé státy, a na zbrojní výrobu, nýbrž musí se na požádání toho mezinárodního kontrolního orgánu vztahovat i na inspekci ozbrojených sil, výzbroje a vojenské výroby, u nichž je podezření, že přesahují stanovený rozsah.

Tyto návrhy na snížení branných sil jsou prvním krokem k všeobecnému a úplnému odzbrojení, které je konečným cílem obránců míru.

Proti znovuvyzbrojení západního Německa

Sovětský svaz a lidově demokratické státy pozorně sledují politiku, kterou provádějí západoevropští a němečtí imperialisté v Německu.

Dne 7. června 1948 bylo uveřejněno komuniké o londýnských poradách Spojených států, Velké Británie a Francie o Německu. K poradám byly přizvány také státy Beneluxu. Tato konference rozbila jednotu spojenců, prakticky přehlížela Radu zahraničních ministrů, její kompetenci a dala základ k rozvojení Německa.

Na podnět vlády Sovětského svazu byla ve Varšavě zahájena konference zahraničních ministrů Sovětského svazu a lidových demokracií. Tato konference jednala o německých problémech, jak se vyvinuly po londýnských poradách.

Londýnská a varšavská konference jsou dvě cesty k německému problému. Varšavská konference znamenala krok k další mezinárodní spolupráci, k zajištění zdravého politického a hospodářského vývoje v Německu, zbaveném nacistického vlivu.

Londýnská konference předstírala formálně svrchovaný zájem o osud německého lidu, ale svými konkrétními usneseními předem vyvrátila demokratické sliby, které dala.

Varšavská konference navrhla k spravedlivému vyřešení německé otázky vytvoření těchto předpokladů na základě Postupimské dohody:

1. Ukončení odzbrojení Německa.
2. Kontrolu čtyř mocností nad poruškým průmyslem.
3. Vytvoření celoněmecké demokratické vlády.
4. Uzavření mírové smlouvy s Německem a vyklizení Německa do jednoho roku po uzavření mírové smlouvy.

Západní mocnosti však pokračovaly ve své politice znovuvyzbrojení západního Německa. Dne

19. září 1950 bylo vydáno komuniqué z tajných porad ministrů zahraničních věcí Spojených států, Velké Británie a Francie, které se konaly v New Yorku. Na těchto poradách byla učiněna řada nových separátních rozhodnutí v německé otázce. Západní mocnosti chtěly skončit válečný stav s Německem, ale současně potvrzují zachování okupačního statutu, vnuceného západnímu Německu.

Jako odpověď na toto samovolné porušování Jaltské i Postupimské dohody sešli se 21. října 1950 v Praze ministři zahraničních věcí SSSR, Albánie, Bulharska, Československa, Polska, Rumunska, Maďarska a Německé demokratické republiky a vydali prohlášení k rozhodnutí newyorských porad tří velmocí o remilitarisaci západního Německa, ve kterém se říká:

„Z komuniqué zároveň vyplývá, že hlavní otázkou porady tří ministrů byla otázka znovuvytvoření německé armády, otázka remilitarisace západního Německa.“

Jak bylo výše uvedeno, hlavní otázkou, jež se projednávala na newyorské poradě ministrů zahraničních věcí Spojených států, Velké Británie a Francie, byla otázka obnovení německé armády, ač bylo učiněno vše, aby tato otázka byla v textu komuniqué zastřena.

Podle uveřejněných údajů je v západních pásmech Německa a v západních sektorech Berlína 456.000 lidí sloužících v německých a zahraničních vojenských útvech a v různých policejních oddílech včetně „přemístěných osob“, při čemž v podstatě jde o bývalé vojáky a důstojníky hitlerovské armády.

To znamená, že vlády Spojených států amerických, Velké Británie a Francie se definitivně zřekly těch rozhodnutí čtyř velmocí, v nichž byly vyjádřeny cíle likvidace německého imperialismu, jakož i cíle obnovy Německa jako mírumilovného demokratického státu a v nichž jsou vyjádřeny velké zásady míru na celém světě.

To znamená, že vlády tří západních mocností přešly k politice agrese, jež není slučitelná se zájmy mírumilovných národů na celém světě.

Pražské prohlášení osmi ministrů zahraničních věcí odhalilo skutečnou politiku západních velmocí v Německu.

Proti remilitarisaci západního Německa se zdvihla vlna odporu jak v Německu samém, tak i v ostatních zemích. „Znovuvyzbrojení západního Německa je urážkou našich mrtvých, je hrozbou bezpečnosti Francie a nebezpečím pro světový mír. Francouzští bojov-

Celoroční výrobní plán - záruka dobrého hospodaření JZD

Celoroční výrobní plán JZD, který je hybnou a mobilisující silou družstva, umožňuje všem družstevníkům plný rozvoj tvořivé iniciativy ve směru zvyšování a zdokonalování rostlinné i živočišné výroby, a tím i zvyšování příjmů jak družstva, tak i jeho členů.

Vedle podrobného plánu rostlinné a živočišné výroby, který je zaměřen k dosažení co nejvyšších výnosů, obsahuje celoroční výrobní plán přesný rozpočet vyjadřující výrobní výsledky v penězích a způsob jak s nimi má být naloženo.

Družstevníci z JZD Poběžovice, kteří si vypracovali vzorný celoroční plán, nejdříve zjistili, za které výrobky rostlinné i živočišné produkce budou mít peněžní příjem. Jsou to výrobky určené jednak na dodávky podle smlouvy a jednak vyhrazené pro volný trh. Další jejich příjem plyne z práce řemeslníků, členů družstva, kterou vykonali při opravách strojů a nářadí mimo družstvo. Tak získali poběžovičtí družstevníci přehled o celkových příjmech.

Při rozdělení příjmů počítali především s úhradou splátek na investiční úvěr, který dostali od státu pro rychlejší rozvoj svého hospodaření. Dále si stanovili potřebu peněz k nákupu osiv, semen, sadby, strojených hnojiv, ochranných prostředků, pohonných látek, materiálu pro obnovu strojů a na odměny pro STS. Dále stanovili výdaje na nákup potřebných krmiv, na inseminaci a zvěrolékaře. Do nedělitelného fondu určili

13% hrubých příjmů družstva, a to na nákup zemědělských strojů, stavebnin, dobytka a pod.

Tři procenta celkových hrubých příjmů určili na sociální fond, z něhož uhrazují nemocenské pojištění a výpomoc v případě nemoci členů družstva.

Po zjištění všech těchto výdajů stanovili poběžovičtí družstevníci částku na pracovní jednotky. V peněžitě odměně připadne na jednu pracovní jednotku 88,80 Kčs. Družstevníci si vypočítali, že svědomitý člen družstva může v rostlinné výrobě odpracovat za rok průměrně 350 pracovních jednotek, za něž obdrží 31.080,— Kčs. V živočišné výrobě vypočítali, že družstevník může za rok odpracovat průměrně 511 pracovních jednotek, za které obdrží 45.376,— Kčs. K tomu přibudou ještě příjmy z osobního hospodářství, t. j. ze záhu-menku a hospodářského zvířectva, které chová pro vlastní potřebu.

Družstevníci v Poběžovicích jsou nejen dobrými pracovníky, ale také dobrými hospodáři a už předem si spočítali, kolik si mohou během roku vyplácet zálohy na jednu pracovní jednotku. Dohodli se, že si budou vyplácet 50% zálohy peněžního důchodu, který v jejich rozpočtu připadá na jednu pracovní jednotku.

Jasný a srozumitelný výrobní plán ukázal všem členům, že družstevní velkovýroba je schopna poskytnout všem členům družstva trvalé zabezpečení a stále zvyšování životní úrovně.

Komunistická strana Holandska vydala prohlášení, ve kterém vyzývá holandské obyvatelstvo, aby učinilo všechno, aby anglo-američtí útočníci a jejich satelité nemohli uskutečnit remilitarisaci Německa. Říká: Většina holandského národa považuje remilitarisaci Německa za národní urážku a v neposlední řadě také za ohrožení naší země.

Rozhodnutí bruselského zasedání Rady severoatlantického svazu jsou zradou na Velké Británii — praví se v prohlášení výkonného výboru Komunistické strany Velké Británie.

Provolání politbyra Komunistické strany Belgie ukazuje, jak politika nového zbrojení a válečných příprav je nerozlučně spojena s politikou bídy a sociálního útisku.

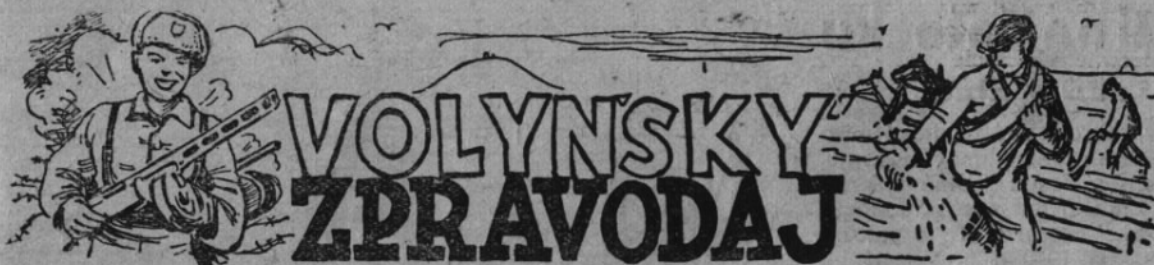
Lid všech zemí se jednoznačně a rozhodně staví proti politice západních velmocí, obnovit západoněmecká vojska.

níci za svobodu nikdy nepřipustí, aby se opakovala tragédie Oradouru a vybudoval nově Osvětim,“ praví se v jednomyslně schváleném prohlášení KS Francie k francouzskému národu.

Politbyro Komunistické strany Francie přijalo na svém zasedání dne 14. prosince 1950 resoluci, která vystupuje proti remilitarisaci západního Německa a odhaluje rozbitý ječskou politiku francouzské vlády.

Západoněmečtí pracující vytvářejí akční jednoty pracujících proti remilitarisaci. Do této akční jednoty se zapojují všechny vrstvy obyvatelstva i politické strany, „Každá spolupráce na remilitarisaci západního Německa je zradou na Německu, je sabotáží namířenou proti světovému míru“ — napsal berlínský list „Neue Zeit“.

Také americký Vseslovanský kongres protestoval v dopise zasláném Trumanovi proti obnovení západoněmecké armády.

Zprávy svazu

Valné hromady odboček Svazu Čechů z Volyně

Připomínáme okresním výborům odboček Svazu Čechů z Volyně, že podle § 15 stanov pro odbočky, měly být svolány valné hromady členů odboček do konce ledna t. r. Kde se tak dosud nestalo, valná hromada budiž svolána do konce února t. r. Výzýváme důrazně k dodržení tohoto ustanovení.

Doporučujeme dále, aby na valné hromadě odboček byly stanoveny a schváleny plány práce a činnosti odboček pro rok 1951, usnesou-li se členové na další existenci odbočky. V opačném případě budiž na valné hromadě podán a schválen návrh na likvidaci odbočky a tento návrh budiž předložen ústřednímu výboru Svazu Čechů z Volyně k dalšímu projednání.

Výborům odboček SCZV se ukládá, aby nejpozději do konce února t. r. zaslaly ÚV SCZV v Žatci opisy zpráv funkcionářů odboček na valné hromadě (předsedy, jednatele a pokladníka) a zápis z valné hromady. Zvláště pokladníky upozorňujeme, aby hlášení zaslali na předepsaných tiskopisech a připojili přesné výúčtování.

Upozornění invalidům 1. čs. arm. sboru v SSSR

V čís. 3 Věrné strážce ze dne 19. ledna 1951 byl otištěn dotazník pro invalidy 1. čs. arm. sboru v SSSR — volyňské Čechy — kteří se do datečně hlásí o přiznání invalidního důchodu ode dne propuštění z vojenské činné služby. Mnozí krajané špatně porozuměli zprávě uveřejněné v této souvislosti ve Volyňském zpravodaji a zasílají nám vyplněné dotazníky přesto, že se na ně tato výzva nevztahovala. Upozorňujeme proto, že výzva k vyplnění dotazníku se vztahovala jediné na ty válečné invalidy, kteří již prošli tak zvaným přezkumným (superarbitračním) řízením, byli v důsledku toho uznáni válečnými invalidy a pobírají z toho titulu od státního úřadu pro válečné poškození v Praze nebo Brně invalidní důchod podle

zákona 164/46 Sb. o péči o vojenské a válečné poškozené.

Volyňští Češi, příslušníci čs. zahraniční armády ze SSSR, kteří se domnívají, že se jejich pracovní schopnost následkem válečného zranění anebo nemoci získané v době služby v zahr. arm. nebo spojenecké armádě snížila alespoň o 25%, mohou požádat krajské vojenské velitelství, doplňovací službu v Brně, o přezkumné řízení. Kromě toho mohou žádat o invalidní důchod přímo státní úřad pro vál. poškozené v Praze nebo Brně. V případě kladného vyřízení jejich žádosti může jim být vyplácen invalidní důchod, ovšem pouze ode dne superarbitrace.

K žádosti nutno připojit vysvědčení o zdravotním stavu od státního obvodního lékaře, dále uvést osobní a rodná data, vojenskou hodnost, nynější vojenské kmenové číslo a kmenovou setninu, dobu konání vojenské služby v čs. zahr. arm. resp. armádě spojenecké a popis zranění nebo nemoci z doby války.

Výbor Svazu Čechů z Volyně, odbočka v Praze, oznamuje tímto, že na základě usnesení výboru ze dne 5. února t. r. a na základě § 15 odst. C stanov odbočky, svolává výroční valnou hromadu na den 25. února 1951 o 8,30 hod. dopoledne do spolkové místnosti v Šretrově restauraci, v Riegerových sadech v Praze XII. Na pořadu jednání jsou tyto body:

1. zahájení a uvítání hostů a členů,
2. volba předsedy a zapisovatele valné hromady,
6. čtení zápisu z minulé valné hromady,
4. zprávy dosavadních činitelů výboru (předsedy, jednatele, pokladníka, revisorů),
5. udělení absolutoria dosavadnímu výboru,
6. projevy hostů,
7. postavení Malinského pomníku v Žatci,
8. volba nového výboru,
9. pracovní program na příští pracovní období,
10. volné návrhy: pracovní brigáda na Letenské pláni, přátelská ta-
neční zábava, poměr studentů k odbočce, spolková místnost atd.

Vzhledem k tak důležitým otázkám, které budou členům na této valné hromadě předloženy, žádáme všechny naše členy a krajany, zabývajících se o život a činnost našeho spolku, o četnou účast. Za výbor SCZV: J. Kozák, předseda a Ing. T. Holubovský, jednatel.

Všem členům a přátelům odbočky Svazu Čechů z Volyně v Praze: Pražská odbočka ihned po svém založení bedlivě sleduje všechny události významu celonárodního a státního, které se odehrávají na půdě Prahy. Tak se zúčastnila svou pracovní brigádou již v r. 1948 v rámci znovuvybudování staroměstské radnice. Při této příležitosti odbočka věnovala symbolický dar 1.000 Kčs a odpracovala 200 pracovních hodin v dobrovolné brigádě. I nyní chce svými silami přispět k úpravě letenské pláně. Za tím účelem výbor se spojil s příslušnými činiteli a výsledkem jednání jest, že pracovní dobrovolná brigáda volyňských krajanů, usídlených v Praze se bude konat dne

18. března 1951, t. j. v neděli.

Prosíme všechny členy a krajany, aby do uvedeného data písemně, telefonicky nebo ústně se závazně přihlásili u některého z činovníků výboru odbočky, nebo v kanceláři odbočky Praha II, Na Moráni 7, č. telefonu 413-66. Sraz účastníků je stanoven na 7,30 hod. ráno před slavnostní vstupní branou na stavenišť vedle budovy ministerstva vnitra na Letné. Stanice elektr. dráhy 2, 11, 18. Doufáme, že pracovní brigádu odbočky SCZV v Praze bude každý krajan a člen považovat za svoji osobní povinnost a ve stanovený den a hodinu se určitě dostaví. Členům a krajanům, kteří se přihlásí v době co nejkratší k účasti na dobrovolné pracovní brigádě, bude vydáno o tom potvrzení.

S krajanským pozdravem:

Výbor SCZV v Praze.

Svaz Čechů z Volyně, odbočka Podbořany, koná dne 18. 2. 1951 v místnosti hotelu „Růže“ v Podbořanech svou členskou schůzi.

Zveme veškeré naše členstvo k hojné účasti. Začátek schůze o 10. hodině dopolední.

Naši na Žatecku

JZD v Žatci

Žatec, staroslavné husitské město, středisko chmelářského kraje, má první a dosud jediné v kraji Ústí n. Labem „městské“ Jednotné zemědělské družstvo. Bylo založeno 11. října 1950 a přešlo již na III. typ. Jeho předsedou je krajan Vladimír Vazač. V představenstvu a dozorčí radě je řada volyňských Čechů, a to Alexandr Zárybnický, Antonín Pirožek, Jaroslav Matouš, Josef Kulich, Václav Stárek, Vladimír Pirožek, Jaroslav Havlíček.

JZD Žatec má 64 členy, z nichž je 26 volyňských Čechů. Družstvo obhospodařuje 614 ha půdy. Sdružená půda družstevníků činí 473 ha, ostatní je půda NPF, kterou JZD převzalo po hospodářsko technické úpravě půdy do nuceného pachtu. JZD v Žatci má ve svém katastru přes 80 ha chmelnic.

Na první pohled je zřejmé, že žatecké JZD má naprosto odlišný charakter od jiných, normálních vesnických zemědělských jednotných družstev. Zemědělské usedlosti jsou většinou roztroušeny po okraji, ale rovněž ve středu města je řada hospodářských budov členů JZD. Je to značná nevýhoda a vzniká v této souvislosti mnoho potíží. Družstvo má dále silný zahradnický sektor — 17 členů — a naprostý nedostatek pracovních sil.

Vedení družstva je si však plně vědomo všech těžkostí i zodpovědnosti za řádný chod prací a pevně rozhodnuto všechny překážky zdolet. Proto mimo jiné je plánován a zajišťován určitý počet brigádnických hodin se současným stanovením přesných dat nástupu a určením úkolů — pracovních jednotek — které tyto brigády odpracují.

Podzimní práce byly splněny přes nepříznivé okolnosti v celku uspokojivě, až na hlubokou orbu. Družstvu však dosud chybí některé důležité hospodářské stroje, o něž již před delší dobou žádalo KNV v Ústí n. L. a jejichž přiděl je stále zdržován.

V minulém měsíci dokončilo JZD v Žatci adaptaci kravína a 24. ledna t. r. byl proveden svod dojníc. Výsledkem je značné zvýšení dojivosti. Průměrný náklad na společné ustájení jedné dojnice činil 280 Kčs. O krmnou základnu je dobře postaráno.

Do konce února je plánováno společné ustájení jaloviny a svod vepřového bravu. V březnu bude

Žatec — náměstí Velké říjnové socialistické revoluce.

dokončena stavba společné drůbežárny a koňských stájí.

Také administrativní práce je běžně konána. Vyúčtování za žně bylo provedeno začátkem prosince m. r. Normy byly vypracovány a schváleny členskou schůzí. Pracovní záznamy a výkazy jsou vedeny. Inventura a bilance byla dokončena 3. února t. r. Provozní řád jakož i normy byly rozmnoženy a dány všem členům JZD. Celoroční plán práce podložený finančním plánem bude vypracován do 15. března 1951.

JZD v Žatci si stanovilo rovněž vstřícný plán, který počítá se zvýšením výroby mléka, vepřového masa, obilí a j. o 5 až 10%.

Přípravy k jarním zemědělským pracím jsou v proudu. Stroje se opravují, semena na jarní seti jsou zajištěna. Je ustaveno 5 pracovních skupin, z toho 4 potažní a 1 pěší. Jako ve všech, tak i v žateckém JZD je z počátku na přechodu od soukromého k družstevnímu hospodaření zájem družstevníků roztržštěn na zájem soukromý a družstevní. Přesto však si členové JZD v Žatci uvědomují stále zřetelněji, že základem družstevní výroby je kolektivní práce ve skupinách a že na jejím výsledku závisí i jejich prospěch soukromý. Proto se pracovní morálka ve skupinách soustavně zlepšuje. Odměňování za práci se děje podle socialistické zásady: od každého podle jeho schopností, každému podle jeho zásluh. Zálohování se poskytuje až do výše 70% na jednu pracovní jednotku. Předpokládaná výše pracovní jednotky činí 120 Kčs.

Mimo jiné plánuje JZD v Žatci otevření volné prodejny všech Jednotných zemědělských družstev na okrese, kde budou pro-

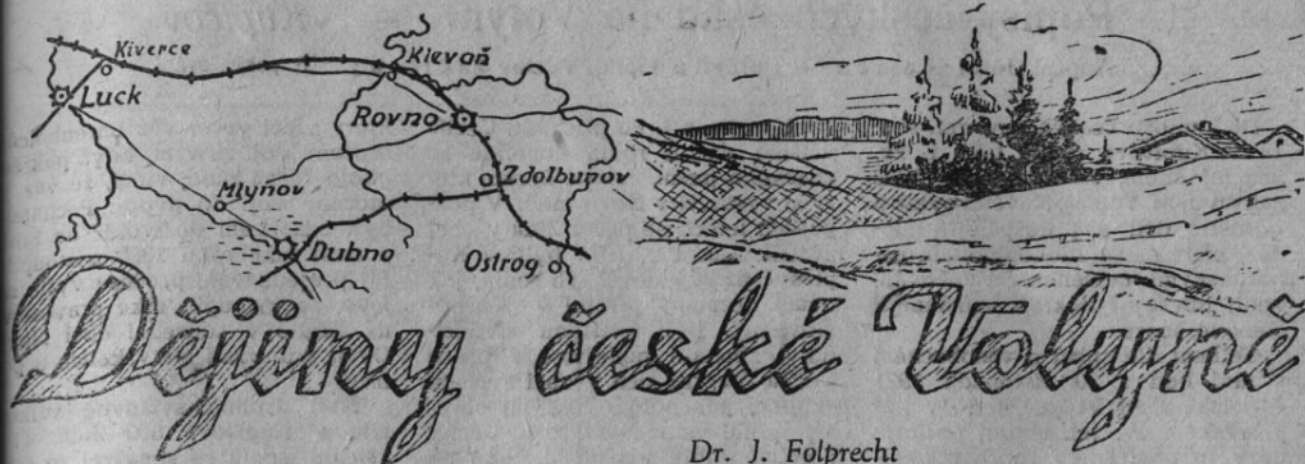
dávány přebytky jejich produkce. Květinová sňh v Žatci bude zase ukázkou vyspělosti zahradnického sektoru žateckého JZD.

Z uvedeného je zřejmo, že JZD v Žatci nastupuje velmi slibnou cestu vývoje, vedoucí k úspěchu a všeobecnému prospěchu.

Největší problém, jímž je naprostý nedostatek pracovních sil, bude řešit za vydatné podpory MNV, který práci JZD pozorně sleduje a vydatně mu pomáhá. Rovněž všechny složky NF v Žatci a především organizace KSČ projevují o žatecké JZD zájem. Řada socialistických závazků místních organizací na odpracování určitého počtu pracovních jednotek v JZD svědčí o politickém uvědomění členstva a je zárukou, že JZD v Žatci se ctí splnit všechny své těžké a odpovědné úkoly. Také členové Svazu Čechů z Volyně přispějí svou prací k rozkvětu Jednotného zemědělského družstva v Žatci, aby se stalo příkladem a vzorem v uplatňování nových socialistických forem práce v našem zemědělství.

Pokud se týče našich krajanů, členů žateckého JZD, můžeme s potěšením konstatovat, že se všichni zapojili a úspěšně spolupracují. Není zde rozdílu mezi volyňskými a místními. Společná práce a společný cíl sjednocuje všechny věrné a poctivé členy naší nové, rodící se socialistické společnosti.

Jar. Chudoba.

Dějiny české Volyně

Dr. J. Folprecht

40. pokračování

Nelze tvrdit, že by náboženský nebo spíše církevní přestup většiny Čechů ke pravoslaví sám měl nějaký zhoubný vliv na charakter jejich. Byli proti hloubce takových změn obrnění svou tradicí, třeba mnohdy neuvědomělou. Hloubky citově náboženské u Čechů nebylo už dlouho nadbytek, jejich poslání náboženské na Volyni samo o sobě tyto city rozměňovalo a jejich dvacetileté pozorování náboženských tendencí českých kněží nikterak nepřispívalo k vážnému jejich nazírání náboženskému.

Po stránce hospodářské bylo jinak.

Čechové cítili na počátku tohoto století a hlavně po první světové válce velmi dobře, že nepokračují hospodářsky tak, aby to bylo úměrné onomu silnému počátečnímu jejich rozběhu. Vedle toho také znamenali, že jsou oprávněny skryté i veřejné výtky, že jejich hospodářský i kulturní význam pro domácí obyvatelstvo není už tak značný. V pozdějších dobách ilustrují tuto krisi časopisecké články. Tytéž důvody, jež se uvádějí později, platily už v této době před světovou válkou. Proto je uvádíme i zde.

Hlas Volyně je přímo zrcadlem těchto českých starostí, zračících se už od počátku století, ale zvláště v dobách krise z let 1928 a pozdějších. Josef Malínský zaměřuje své hospodářské články nejen na osobní zisky z polního hospodářství z průmyslu s ním souvisejícího, nýbrž hlavně na klesající význam Čechů. Probírá i neblahé důsledky obecné hospodářské krise, které nemusily být pro volyňské Čechy tak hluboké, kdyby se byli Čechové řádně starali o budoucnost. Měli sice jakési peněžní ústavy v Kijevě a Žitomíru i menší ústavy všeobecné i ve vesnicích, ale řádného úvěrního ústavu, kte-

rý by poskytoval levný úvěr v nesnázích, vůbec nebylo. Volá se po organizaci pěstování ječmene, po vyhledávání výhodnějších druhů obilí vůbec, zkoušení i jiných plodin, nejen těch, které jsou na Volyni už dávno obvyklé; mluví se hodně o zvýšeném pěstování ovoce, řepy, tabáku, moruší pro hedvábnictví, dále o včelařství, zkrátka vnáší se do hospodářství další síla a podnikavost, která by zároveň zabezpečovala hospodáře v případě krise v jednotlivých podnikáních. Ukazuje se také k degeneraci jednotlivých hospodářských odvětví. Učitel J. Vlk z Boratína se ukazuje jako předvídavý hospodář, ač jeho hlavní činností je škola a lidová výchova.

Pochopení volyňského úkolu.

Náš volyňský sedlák chápal zemědělství v širším smyslu, hodně se lišícím od našich selských krajů v jiných zemích. Stalo se to příznakem jeho povahy, ač je to patrně příznak druhotný. Náš Volyňan byl vtažen do tohoto nazírání poměry specificky volyňskými. Byly to hlavně výsady, kterých požíval hned od počátku svého pobytu na Volyni od ruských úřadů. Tyto výsady vedly k podnikání, které úzce souvisí se zemědělstvím ale nejsou jeho součástí, totiž je to zemědělský průmysl. A je to vše s ještě větším podivením, protože v Čechách a na Moravě byl v sedmdesátých letech zemědělský průmysl s pivovary, cukrovary, lihovary, slévárnami, cementárnami, zámečnickými dílnami, mlýny, cihelnami, olejárnami, dílnami provaznickými, dílnami na zpracovávání dřeva a kamene teprve v prvních počátcích. Česká Volyně v těchto podnicích šla téměř paralelně s mateřskou zemí.

Podniky jejich byly po stránce sociální moderní a pokrokové. Bývaly to účastnářské podniky (np.

v Hlinsku), na nichž dopřáno účasti se všem Čechům hlinským, i nejchudším. Ovšem, co se týká národnosti, hlinský pivovar byl národnostně omezen aspoň v tom smyslu, že u jiných národností nastoupena byla cesta výběrová. Je to dosti pochopitelné proto, že si jej vymohli Čechové sami pro sebe a že určité úlevy, o nichž je jinde řeč, byly poskytnuty Čechům.

Čechové milovali volyňskou zemi a ačkoliv i u nich se vyskytly několikrát tendence odstěhovati se jinam do Kanady nebo do Jižní Ameriky, dali svou lásku k ní nejen účinně tím, že když i některé jejich vesnice byly za světové války dvakrát úplně zničeny tak, že majetníci ani nepoznali půdorysy svých statků, dali se ihned do práce a nešetřili námahy ani peněz, aby tuto oblíbenou zemi zvelebili.

Těch 2,5% české úhorové půdy — ač na Volyni bylo r. 1908 6,1% — se po světové válce zmenšilo ještě na polovinu a těch 6,4% sadů a zahrad se ještě o polovinu zvětšilo.

A jejich náboženské spory a boje naprosto také nesvědčí o tom, že by při shonu po desjetinách a morzích zapomínali na své potřeby duševní. Velmi dlouho poměrně drželi své ideje náboženské nad vlivy hospodářskými. A jestliže se uchylovali od svých tradičních směrnic činili tak proto, aby vyhověli potřebám těch, kteří na ně naléhali a zamýšleli z nich učiniti nástroje k dosažení vlastních cílů.

Pokračování

Popisy českých osad na Volyni — Kupičov

Napsal Josef Toman — Upravil a doplnil Václav Židlický 5. pokračování

Do činnosti českého ev. ref. sboru v Kupičově spadá také t. zv. nedělní škola, již zde roku 1908 založil J. M. Tomeš. Navštěvovali ji odrostlé děti a i dospělejší mládež, která se tu zdokonalovala náboženskými cvičeními. Vyučování vedli obyčejně někteří vzdělanější členové sboru.

Celkem dle spisu o všeobecném sčítání lidu z 30. listopadu 1921 v polské části Volyně, bylo v kupičovském ev. ref. sboru, počítajícíce v to příslušníky sboru z okolních osad, 22% všech Čechů v Kupičově. Roku 1939 bylo v Kupičově a okolí 261 evangelíků, t. j. 22,84% všech Čechů.

Pravoslavní Češi neprojevovali organisované činnosti. Také žádný český pravoslavní kněz, který by se jich ve věcech náboženských ujal, tu nepůsobil. Z pravoslavních kněží v Kupičově zaznamenáváme: Nenadkevič, Nenadkevič ml., Věrbiskij, Koncevič, Bušma, Zakidalskij a Filaret. Pravoslavní Češi v Kupičově navštěvovali cerkev jen velmi zřídka. Příčinou toho byla snad náboženská vlažnost a hlavně národnostní otázka. K tomu se družily zvláštní vztahy domorodých Ukrajinců k církvi. Tak n. p. Bušma se dostal z malicherných důvodů do sporu s několika věřícími. Když pak šel na sloužení, skupina věřících v čele s Petrem Birukem zastoupila vchod a nepustili jej do cerkve. V té době také vláda nařídila přenesení bohoslužeb do kaple (z r. 1825), z obavy před zhroutilím cerkve následkem nachýlení na jihovýchod. Byly tam přeneseny i některé menší zvony. Do rána je odpůrci Bušmovi odvezli do Vitoniže (12 km). Jindy zase Ukrajinec Sachacký zabil svého souseda Dymčuka k vůli vejci.

Takové a podobné případy podvědomě oddělovaly pravoslavné Čechy od domorodých spoluvěřících.

Židé — spoluobčané.

Se Židy se Češi setkávali hned při prvním kroku na Volyni — při kupování majetků. Byli znali poměrů a Čech, přicházející do cizího prostředí, přijal jimi nabízenou pomoc, i když za ni platil často cenu velmi vysokou.

Kupičovští Češi provedli koupi bez zprostředkovatelů, ale setkali se se Židy hned po příchodu do obce. Bydliho tam již několik rodin; Berko, který kupoval staré hadry, Herc, kupoval štetiny a králíčí kůže, Michl, kupoval po

vsích vejce a j. Po příchodu Čechů většina těchto rodin domohla se značného jmění, zvláště Berko, který si vystavěl v Kovli mlýn. V pozdějších letech se počet Židů v obci zvětšil. Tak v r. 1911 bylo v Kupičově již 20 židovských rodin, jak uvádí neznámý pisatel v „Čechoslovane“. Byli většinou živnostníky, zbohatlí ponejvíce z práce Čechů. Tvořili sice v obci zvláštní skupinu, ale nebyli českými občany přehlíženi. Někteří s Čechy i velmi dobře vycházeli, jako na příklad majitel lékárny Kahan, který s Čechy spolupracoval i kulturně jako dobrý houslista. Zaznamenává to i pisatel z r. 1911, který říká, že Češi se „o ně jak o bratry starají“. Tuto „srdečnou péči“ však vytýká, neboť Češi jim prý „na svá jména domky i pole kupují, peníze do obchodu půjčují a jenom od nich kupují.“

Židé se pak často za to odmění tím, že prý i s nějaký tisícem uprchnou do Ameriky. Pisatel poznamenává, že je dalek antisemitismu, ale vytýká tuto skutečnost proto, že začne-li nějaký Čech obchodovat, marne hledá alespoň část té přízně a podpory ze strany krajanů.

Ač poměry se pak změnil — a snad ani tehdy nebylo tak zle — přece jen je v tom kus trpké pravdy, s níž se bylo možno setkat i v jiných obcích na Volyni.

Takřka všechny židovské rodiny se naučily mluvit česky a ti staří zcela brzy po příchodu Čechů do Kupičova. A to jednou vrhlo nepřijemný stín podezření na kupičovské Čechy. Stala se tam tato příhoda:

V obci Převaly, vzdálené 14 km od města Matějova, nalezal se kostel z roku 1464, v němž byl pozoruhodný dřevěný oltář, nad nímž se vznášela duha. Na této faře působil polský katolický kněz.

Sem se vydal na lup Lipka Barenholc z Kupičova s jedním společníkem z Turyska, druhým z Jezurán. Všichni tři přišli ke knězi a žádali na něm peníze a cenné předměty z kostela. Kněz se zdráhal a tu mu vráželi jehly za nehty a pod pažím páčili tělo svíčkou. Pak všechno cenné sebrali a odejeli do svých domovů. Při svém řádění mluvili česky a proto četníci přišli celou věc vyšetřovat mezi kupičovské Čechy. Lupiči však měli s sebou strakatého koně a podle toho byla nalezena stopa Barenholcova. Cennou výpověď v té věci učinil Josef Kučera, který viděl k ránu jeti Barenholce domů. Svědčil také Josef Hrdlička,

který viděl večer vůz Barenholce otočený voji ze vrat, když pak okolo časně ráno, viděl, že vůz otočený voji do dvora. Pachatelé byli odsouzeni doživotně na Smolensk a trest také roku 1880 nastoupil. Při projednávání procesu vyšlo najevo, že vyloupili také pravoslavný kostel v sousední obci Nová Dvůr, kde vzali zlatý kalich a peníze.

Před druhou světovou válkou žilo v Kupičově 333 Židů. Ti všichni, spolu se souvěrci ze sousedních vesnic byli za okupace Němci zatčeni a soustředěni na dřívě v Kupičově, odtud odvedeni do Jezurán, kde byli drženi 4 dny. Židé se pokusili o útek tím, že zapálili budovu a v chaosu chtěli uprchnouti. Útek se však nepodařil. Ve čtyřstupu byli pak hnáni do sousední obce Sušibaba k velkému lomu, kde se bral v dřívějších letech písek. Tam jim naposled rabín udělil požehnání a řekl, že toto trest od Boha za jejich nepoctivý život. Pak se museli všichni svléci a vždy první řada byla přimocována lehnouti si do rovu, nad každý obdržel ránu do hlavy. Na mrtvou řadu museli si lehnout další a tak to šlo až do konce.

Toho nešťastného dne 24. srpna 1942 bylo v jednom rovu pohřbeno 682 osob, v druhém 312 osob. Mrtvolky byly zasypany hlinou, která však druhý den začala prosakovat krví. Byl to strašný pohled, zdálo se, že ti mrtví tam dole žijí neboj za spáchaný na nich zločin. Na rozkaz Němců musili obyvatelé Kupičova navštívit tam novou hlinu, aby skryla stopy jejich činu. Ale ani tím se jim nepodařilo svůj zločin smazat; byl zápis u Boha, v srdcích a svědomích lidí celého světa.

Některým Židům se přece jen podařilo utéci a našli prozatím úkryt v Kupičově v českých rodinách. Byl to v pravdě statečný počin těchto Čechů, neboť bylo známo, že Němci každé takové pokání trestají strašnou smrtí. Později odešli uprchnuvší Židé do Litinského lesa, kde se skryli v podzemí a v noci přicházeli k českým rodinám pro potravu. Byli také někteří jednotlivci mezi nimi, kteří nesnesli toto stálé duševní napětí a strach a přihlásili se sami Němcům s vědomím, že budou zabiti. Jiní byli v lese vyslíděni a pobiti, takže ze všech kupičovských Židů zůstalo na živu pouze 12 osob, které se po válce z Kupičova odstěhovaly.

Pokračování

VYSTĚHOVALCI

Obrazy ze života volyňských Čechů — Píše Josef Foitík

3. pokračování

„Nu, pan Sumiški nesouhlasí s tím, že jsme vám pozemky slevili na třináct rublů. Žádá příplatek.“

„Příplatek?“ opakoval Kořena udiveně. „A kolik?“

„Tři ruble na morg hotově.“ Kořena neuseděl. Vstal z lenošky a zadíval se pronikavě na Motla.

V pracovně bylo chvíli napjaté ticho. Správce seděl tiše v lenošce a rozpačitě oklepával popel z cigarety.

Kořena přistoupil až k samému Motlovi a klidně, až mrazivě, jako když každé slovo ukrájí, pronesl:

„Pane Zimmermann, tomu, co jste zde právě řekl, nevěřím!“

Motl však zůstal klidný.

„Proč?“

„Poněvadž, když jsme zde byli poprvé, ukázal nám pan Januševič jakési plnomocenství a tvrdil nám, že je oprávněn stanovit i cenu. Nemohu věřit tomu, že by pan Sumiški toto své rozhodnutí změnil. K tomu bych musel zase vidět přepis pana Sumišského.“

Motl sáhl do kapsy svého šosatého kabátu, vyňal kus papíru a podal jej Kořenovi.

Byl psán rusky. Byly tam jen asi dvě věty, pod nimi podpis Sumišského a rodinná pečeť. Kořena i Horák poznali, že podpis i pečeť jsou tytéž, které viděli tehdy na onom plnomocenství. Hůře bylo s obsahem dopisu. Kořenovi to dalo hodně práce, než dopis písmenko po písmenku přeslabikoval: „Žádám vyšší cenu. Musí být sjednána nová dohoda.“ To bylo vše.

Vrátil dopis Motlovi. Dopis byl jasný.

Kořena sklesle usedl do lenošky.

„Teď už tomu věříte, že,“ skoro jízlivě se otázel Motl.

Januševič po celou dobu mlčel a jen vytrvale kouřil.

Horák se nachýlil Kořenovi k uchu a něco mu šeptal. Kořena přikývl.

„Pane Motl, jak jste přišel na ty tři ruble, o něž žádáte. V dopise o nich není ani zmínky. Tam se hovoří jen o „vyšší ceně“.“

„My v té věci máme celou hromadu dopisů, poněvadž jsme chtěli přimět pana Sumišského k tomu, aby souhlasil s věcí, jak jsme

ji my dohodli,“ vykládal nyní již sebevědomě Motl. „V jednom ze svých dopisů právě pan Sumiški požaduje tři ruble.“

Kořena v duchu připouštěl, že je to možné a poznával, že prohrává jednu posici za druhou. Nachýlil se k Horákovi a chvíli si něco šeptali. Pak se obrátil více ke správci než k Motlovi a pravil:

„To, co nám tady bylo řečeno, je tak nečekané, že musíte uznat, pane správce, že bez dohody s ostatními kamarády dále jednat nemůžeme. Nemůžeme také říci, kdy a zda vůbec se můžeme vydat do Lucka k podepsání smlouvy. Dle mého názoru, odložíme celou záležitost až na povánoční dobu. Tady pan Zimmermann nám prozradil, že na vánoce přijede pan Sumiški na statek a my bychom při té příležitosti jej požádali o rozhovor. Jsem přesvědčen, že osobně se dá záležitost vyřídit v náš prospěch. Proto asi s tím počkáme.“

Než se zmohl Januševič na nějakou odpověď, vyskočil Motl, jako když jej z lenošky vymrští a stěží ovládaje rozčillený odporoval: „To nejde! Tak dlouho se čekat nemůže. Do vánoc musí být již smlouva hotova! Nesmíte osobním dotazem znepokojit pana Sumišského! To nejde, opravdu nejde.“

Horák nenápadně mrkl na Kořenu. Ten porozuměl.

„V tom případě prosím, abyste mi dali adresu pana Sumišského. My mu napíšeme dopis.“

Konečně se ozval Januševič.

„Je to zbytečné pánové. Nic tím nezískáte a ztratíte mnoho času. Ujišťuji vás, že jsme dělali, co jsme mohli“ — pohleděl na Motla a ten horlivě přikývl — „a výsledek vám pan Zimmermann sdělil. Smlouva musí být skutečně již brzy podepsána, abyste měli pokoj vy a my také. Zbytečně byste do Petrohradu psali.“

Kořenovi se zdálo již nyní vše jasné. Ti dva se zde proti nim smluvili a hodlají vytlouci něco pro sebe. Sotva ovládaje zlost pronesl:

„Pane správce, prohlašuji s plným vědomím odpovědnosti za svá slova, že vše, co nám zde bylo vykládáno, pokládám za sprostý, nestydatý a drzý švindl. Nevěřím z toho ze všeho již ani slovu. Nedáte-li mi proto adresu pana Su-

mišského, nevadí. Jedu osobně do Petrohradu a ujišťuji vás, že pana majitele najdu a že mu náležitě vysvětlím vše, co jste s námi sehráli. Mám kromě toho i jiná sdělení, která mohou pana Sumišského zajímat. Tady pokládám náš hovor za zbytečný a dovoluji, abychom odešli. Sbohem!“

Bez jediného dalšího slova opustili oba vystěhovalci kancelář, v níž zůstali správce i Zimmermann, jako by před nimi právě byl udeřil blesk.

VI.

Mrazivé počasí trvalo nepřetržitě. Sněh dosud nenapadal a volyňské cesty, na nichž bláto umrzlo a koprby se roztloukly, byly teď jak silnice.

Z lesní osady vyhrčel povoz.

Zachumlaní do kožichů a v chlupatých beranicích na hlavách, seděli na něm Kořena, Tvrdlík se svojí nerozlučnou dvojkou a Horák, který řídil spřežení.

Zatočili k Lucku. Když jeli Jezerce, potkali na zatačce Danylu. Znal je už dobře a zdaleka je zdravil. Zastavili na okamžik a ptali se na Motla.

„Něco s ním není v pořádku,“ prozrazoval Danylo, „chodí zamýšlen a ani nemluví. Asi se mu nedal někdo ošidit,“ zasmál se do bráčky Danylo, až se mu zaleskly dvě řady zdravých, bílých zubů.

Tomu se zasmáli i naši cestující. Danylo ve své dobromyslnosti netušil, jak je tímto úsudkem blízko pravdě.

Poděkovali mu a Horák práskl bičem. Koně se dali do klusu a za chvíli zmizeli Danylovi s očima v klikaté ulici.

„Jako panstvo, jej Bohu, jako panstvo!“ Danylo posunul na hlavě čepici a zamřel ke mlýnu.

Před mlýnem se srazil s Motlem.

„Už tady na tebe lidé čekají,“ poznamenal nakvašeně Motl a dodal: „Jdeš dnes pozdě!“

„Setkal jsem se s Čechy,“ jako na omluvnou vysvětloval Danylo.

„Nu a co z toho?“

„Někam jeli. Ale jako páni, jej Bohu, jako páni,“ Danylo si při tom luskl prsty.

„Jeli? A kam?“ projevily náhle zájem Motl.

„To nevím. Někam k Lucku.“

„K Lucku?“ Motl vykulil oči a vousatá brada se mu naježila.

„Hlupáku, proč to neřekneš hned?“ Ruka mimoděk zajela za zátylku hlavy a aniž by si byl vědom co dělá, začal pobíhat sem tam před mlýnem.

„Jdi do mlýna. Musím pryč,“ vyrazil konečně a kvapně se vzdaloval.

Pokračování

S hlubokou bolestí oznamujeme příbuzným i známým, že nás navždy opustil náš drahý manžel, otec a dědeček **Václav Bečka**, nar. 29. 10. 1878 ve Mstěšině na Volyni. Zemřel dne 13. ledna 1950 v Mar. Lázních, kde byl také pochován.

Děkujeme všem, kteří i z daleka přijeli, aby drahého zesnulého doprovodili na poslední cestě. I všem dárčům věnců a kytic co nejsrdečněji děkujeme.

Spí sladce, náš drahý, v zemi, kterou jsi tolik miloval. Kdož jste ho znali, věnujte mu tichou vzpomínku.

Manželka, děti a vnuci.

S hlubokou bolestí oznamujeme, že 11. ledna 1951 zemřel ve státní nemocnici v Karlových Varech náš drahý manžel a otec **Petr Klich**, nar. 24. 6. 1890, Jalta - SSSR. Pohřben byl zá účasti přátel a známých na hřbitově v Karlových Varech.

Odpočívej v pokoji! Vždy s láskou na tebe budeme vzpomínat.

Kdož jste jej znali, vzpomeňte s námi.

Manželka, děti a příbuzenstvo.

Oznamuji přátelům a známým, že v neděli dne 18. února 1951 koná se po bohoslužbě v pravoslavném chrámu v Žatci **panychida za zesnulou Žofii Kloučkovou** u příležitosti čtyřicátého dne jejího úmrtí.

Syn.

Blahopřání

Dne 17. února 1951 dožívá se 38 let náš drahý manžel a tatínek **Alexandr Plečinda** z Holedeče, účastník bojů u Kijeva, Bile Cerkvy a Dukly.

Hodně štěstí a zdraví do dalších let přejí

manželka, sestra, syn a dcera

Dne 2. února 1951 dožil se náš drahý manžel a tatínek **Stanislav Novohradský** padesátých narozenin. Do dalších let mu přejeme mnoho štěstí, zdraví a spokojenosti.

Manželka, dcera Zdena a rodina Jančova

Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci

Dary na fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína zaslali: Marie Chládková, Nový Dvůr, 200 Kčs; Vladimír Prajzant, Srby, 500 Kčs; Vladislav Krejch, Horní Životice, 500 Kčs; Stanislav Kurovský, Bitozeves, 500 Kčs; Václav Likovský, Hajnice, 100 Kčs; Josef Tomášek, Čistá u Litomyšle, 400 Kčs.

Růžena Tylichtrvá, Křížany, 50 Kčs; Antonín Lněniček, Nepomyšl, 100 Kčs; Alexandr Anděl, Tvršice, 500 Kčs; Jaroslav Hudeček, Ostrov, 200 Kčs; Vladimír Sazeček, Lukavec, 100 Kčs; Josef

Červinský, Lovosice, 200 Kčs; Duchovní správa pravoslavné církve v Olomouci, 100 Kčs.

Všem dárčům vyjadřujeme srdečný dík.

Jan Klaban, Melč 107, p. Radkov, věnoval na fond pro vybudování pomníku obětem Č. Malína 1.000,— Kčs. — Srdečně děkujeme.

A. Malevičová, Zubrnice 38, okres Úslí n. L. věnovala na účely SČzV 700,— Kčs a na fond pro vybudování pomníku obětem Č. Malína 300,— Kčs. Srdečně děkujeme.

Věrná stráž vychází jednou týdně. Vydává Svaz Čechů z Volyně nákladem vlastním. Odpovědný zástupce listu redaktor Jaroslav Chudoba. Red. a adm.: Žatec, nám. Velké říjnové revoluce 155, tel. 550. Tisknou Krušnohorské tiskárny, n. p., závod Žatec, telefon č. 374. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze, č. 1A - Gre - 2372 - OB. Dohledací poštovní úřad Žatec. Předplatné na rok 1951 je 150 Kčs. Konto pošt. spořitelny č. 728.801 Okresní spořitelna a záložna Žatec a Svaz Čechů z Volyně č. 10268